

TASVIRIY SAN'AT FANI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Adxamova Oltinoy Rafiqjon qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika Universiteti

Tasviriy sanat yo'nalishi 1-bosqich Magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at fani o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar, ya'ni raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, integratsiyalashgan dars modellarining ahamiyati va ularni amaliyotga joriy etish yo'llari tahlil etilgan. O'quvchilarning ijodiy va estetik tafakkurini shakllantirishda yangi yondashuvlarning ta'siri ochib berilgan.

Kalit so'zlar: zamonaviy metodlar, tasviriy san'at, raqamli texnologiya, interaktiv dars, integratsiya, ijodiy fikrlash.

KIRISH

XXI asrda ta'lim sohasida yuz berayotgan islohotlar o'qitish usullariga yangicha yondashishni taqozo qilmoqda. Ayniqsa, tasviriy san'at kabi ijodiy fanlarda zamonaviy yondashuvlar orqali o'quvchilarni estetik tafakkurga, mustaqil fikrlashga va innovatsion g'oyalarni ilgari surishga undash mumkin. An'anaviy usullar, ko'pincha, darsni o'qituvchi markazida tashkil etishga asoslangan bo'lsa, zamonaviy yondashuvlar – konstruktivizm, ko'rgazmali-interaktiv metodlar, STEAM integratsiyasi va raqamli texnologiyalar yordamida darsni o'quvchi markaziga yo'naltiradi.

Bugungi globallashuv davrida san'at darslarining zamonaviy ko'rinishda tashkil etilishi nafaqat estetik bilimlar, balki texnologik savodxonlik, jamoaviy ish, tanqidiy va kreativ fikrlash kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Shu sababli, tasviriy san'atni o'qitishda yangi yondashuvlarni joriy etish dolzarb hisoblanadi.

METODOLOGIYA

Tadqiqot quyidagi metodlar asosida olib borildi:

- **Nazariy tahlil** – ilg'or xorijiy va milliy metodik adabiyotlar, davlat ta'lim standartlari, o'quv dasturlar ko'rib chiqildi;
- **Tajriba-sinov ishlari** – 6–7-sinf tasviriy san'at darslariga innovatsion metodlar joriy qilindi;
- **So'rovnoma va intervyu** – tasviriy san'at o'qituvchilari va o'quvchilar orasida fikrlar olindi;
- **Kuzatuv** – zamonaviy yondashuvlar ta'sirini baholash maqsadida darslar monitoring qilindi.

NATIJALAR

Tajriba darslari natijalari quyidagi muhim jihatlarni aniqladi:

1. **Interaktiv metodlar (aql charxi, rolli o'yin, klasterlar)** yordamida o'tilgan darslar o'quvchilarning faolligini 65% dan 90% gacha oshirdi.
2. **Raqamli vositalar** (Prezi, Canva, Art Set, Sketchbook kabi ilovalar) orqali mashg'ulotlarda ishtirok etgan o'quvchilarning kreativ chizmalari yanada rang-barang va mazmunli bo'ldi.
3. **Fanlararo integratsiya** asosida tashkil etilgan darslar (masalan, tasviriy san'at + tarix, adabiyot, biologiya) o'quvchilarning predmetlararo aloqadorlikni tushunishiga yordam berdi.
4. **STEAM modeli** asosida o'tilgan darslarda (rasm + texnologiya + matematika) o'quvchilar loyihaviy ishlarni bajarishga intildi, bu ularning amaliy va analitik fikrlashiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

MUNOZARA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tasviriy san'at darslarida zamonaviy yondashuvlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularni o'z fikrini rasmlar orqali ifodalashga, hayotiy muammolarni kreativ yechishga o'rgatadi. Raqamli asrda bolalar raqamli texnologiyalar bilan shakllangan muhitda ulg'aymoqdalar. Shuning uchun ham **rasm chizish ilovalari, virtual galereyalar, animatsiya vositalari** ularga tanish bo'lib, shu orqali estetik ifoda vositalari bilan ishlash osonroq kechadi.

Biroq bu jarayonda **o'qituvchilarning metodik savodxonligi** va texnologik bilim darajasi muhim rol o'ynaydi. Ko'plab o'qituvchilar an'anaviy usullardan voz kechishga tayyor emas, bu esa zamonaviy metodikani joriy qilishda muammolar keltirib chiqaradi.

Yana bir muhim jihat shundaki, zamonaviy yondashuvlar dars vaqtini ham rejali tashkil qilishni talab qiladi. Har bir bosqich aniq rejalashtirilsa, dars samaradorligi yuqori bo'ladi.

XULOSA

Tasviriy san'at fanini zamonaviy yondashuvlar asosida o'qitish quyidagi ustunliklarni ta'minlaydi:

- o'quvchilarda ijodiy va tanqidiy fikrlash rivojlanadi;
- fanlararo bog'liqlik asosida integrativ bilim shakllanadi;
- raqamli vositalar orqali estetik ifoda ko'nikmalari mustahkamlanadi;
- STEAM modeli orqali loyihaviy va texnik tafakkur yuksaladi;
- o'quvchi shaxsini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bois, tasviriy san'at darslarida zamonaviy metodikalar, raqamli texnologiyalar va integratsiyalashgan dars modellarini keng joriy etish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PQ-4307-sonli qarori.
2. Rasulov M. "Tasviriy san'atni o'qitishda yangi yondashuvlar". – Toshkent, 2021.
3. Mahmudova G. "Raqamli texnologiyalar va san'at integratsiyasi". – "Pedagogika va innovatsiya" jurnali, 2023.
4. OECD. "Arts Education and Digital Innovation in Classrooms". – 2020.
5. Yusupova S. "STEAM metodikasi asosida tasviriy san'atni o'qitish", Andijon, 2022.